

Har du räknat?

Odling av åkerbönor förbättrar ekonomin

Exempelgårdens nuvarande växtföljd är väldigt spannmålsintensiv, med raps var sjunde år som det enda avbrottet i växtföljden. Genom att ersätta vetet med åkerbönor på 30 ha minskar behovet av kväve med 2 754 kg N, vilket med ett kvävepris på 11 kr/kg innebär en besparing på 30 300 kr. Samtidigt får de även en förfruktseffekt som

enligt beräkningar i STANK in Mind ger högre skördar på i snitt 600 kg/ha i de efterföljande grödorna. Åkerbönorna som produceras används sedan som proteinfoder till slaktgrisarna på gården. Med åkerböna i foderstaten måste foderstaten kompletteras med rapsmjöl för att nå upp till rätt proteinnivå.

Jämförelse av foderstater med soja resp. åkerböna till slaktgrisarna	Med soja		Med åkerböna	
	%-andel	kg/slaktgris	%-andel	kg/slaktgris
Spannmål	89	214	80	196
Sojammjöl	8	19	0	0
Åkerböna	0	0	12	29
Rapsmjöl	0	0	5	12
Övriga ingredienser (Lysin, fytas etc)	3	7	3	7

Foderstater samt växtföljder med skördenivåer och kvävebehov hittar du på www.greppa.nu/ekonomi. I exemplet har vi räknat med priserna för huvudingredienserna i foderstaten, som du hittar i tabellen här intill. Det innebär i vårt exempel att skillnaden i kostnad för de två foderstaterna är marginell, det skiljer 0,01 öre per MJ vilket för hela slaktgrisuppfödningen innebär en total skillnad på 700 kr.

Foderpiser	
Spannmål, produktionspris	1,20 kr/kg
Spannmål, försäljningspris	1,80 kr/kg
Åkerböna, produktionspris	2,00 kr/kg
Rapsmjöl, inköpspris	2,50 kr/kg
Soja, inköpspris	3,50 kr/kg

Genom att börja odla åkerbönor blir lantbrukaren på vår exempelgård mindre beroende av världsmarknadspriset på soja, samtidigt som klimatpåverkan från gården minskar. I en foderstat med åkerbönor behövs mindre spannmål än i en sojabaserad foderstat. Tillsammans med den förbättrade växtföljden som leder till en högre avkastning per ha

för spannmålen så kompenseras en del av den minskade intäkten för att arealen kunde använts för att producera spannmål till försäljning. Totalt blir den producerade mängden vete för avsalu 27 ton lägre än den var med den tidigare foderstaten med soja, vilket ger en resultatminskning på 16 200 kr för spannmålen.

Skillnader i mängd spannmål med och utan åkerböna					
Producerad mängd (ton)	Utan åkerböna	Med åkerböna	Skillnad produktion	Skillnad foderåtgång	Skillnad av salu
Vete	735	615	-120	-92	-27
Korn	345	375	30	30	0

Som tabellen nedan visar så innebär åkerböna i växtföljden på exempelgården att resultatet förbättras med 14 800 kr per år.

Ekonomisk påverkan av att införa åkerböna i växtföljden	
Minskad kväveanvändning	30 300 kr
Mindre spannmål för avsalu	-16 200 kr
Minskad foderkostnad	700 kr
Skillnad	14 800 kr

Fotograf: Mårten Svensson

Rätt spridningstidpunkt ger bättre resultat

På exempelgården sprider man hälften av flytgödseln på tidig höst och hälften i växande gröda på sen vår. Vid vår-spridning fördubblas kväveeffekten, i exemplet från 15 till 30 kg N/ha. Totalt sprids 2 400 ton flytgödsel på gården och om exempelgården kan lyckas ändra spridningstidpunkt så att allt detta sprids på våren så kan kompletteringsgödslingen minskas med 900 kg N. Med ett pris på 11 kr/kg så innebär det en besparing på 9 900 kr per år, under förutsättning att inte markpackningen ökar. I vårt exempel leder denna omläggning av spridningstidpunkt inte till några extra

kostnader då lagringsutrymmet redan är tillräckligt stort. På www.greppa.nu/ekonomi finns en investeringskalkyl som du kan ta hjälp av för att räkna på om investeringar är lönsamma för dig. I vårt exempel kan en besparing på 9 900 kr per år användas för att täcka en investering på 110 000 kr med en ränta på 4 procent och en livslängd på 15 år. Det innebär till exempel att vinsten av den ökade kväveeffekten utan problem täcker den extra kostnaden för att bygga lagring för 12 månader istället för 10 månader när du ändå bygger en ny gödselbrunn.

Vill du veta mer om åtgärderna och hur vi har räknat?

Besök www.greppa.nu/ekonomi

Här får du också hjälp med att räkna fram lönsamheten för dina egna åtgärder.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

Greppa Näringen erbjuder kostnadsfri rådgivning som både lantbrukare och miljö tjänar på och är ett samarbete mellan Jordbruksverket, länsstyrelserna, LRF och företag inom lantbruksnäringen. Du når oss på: tel 0771-573 456 eller www.greppa.nu

Ekonomi i miljöåtgärder på en grisgård

Fotograf: Janne Andersson

Åtgärder som är bra för miljön är också ofta bra för gårdens ekonomi. Att hushålla med sina resurser och vara så effektiv som möjligt i sin grisproduktion är nyckeln till att göra ett bra resultat både ekonomiskt och miljömässigt. I den här broschyren lyfter vi fram fem exempel på åtgärder som rekommenderas inom ramen för Greppa Näringens rådgivning och visar hur dessa påverkar ekonomin på en exempelgård. Lönsamheten i åtgärderna varierar förstas mellan gårdar, och en åtgärd som är lämplig på en gård behöver inte vara det på en annan. Ta därför hjälp av din rådgivare för att hitta de åtgärder som passar på just din gård. Bläddra vidare för att se hur lantbrukaren i vårt exempel kan förbättra sitt resultat med 181 700 kr per år!

BRA FÖR PLÅNBOK OCH MILJÖ

- › Tak över smågrishöran sparar energi
- › Anpassning till rekommenderade foderstater ger bättre ekonomi
- › Pengar att tjäna på fler smågrisar per sugga
- › Odling av åkerbönor förbättrar ekonomin
- › Rätt spridningstidpunkt ger bättre resultat

Beräkningar gjorda av:

Maria Fermvik
Greppa Näringen

Pernilla Kvarmo
Greppa Näringen

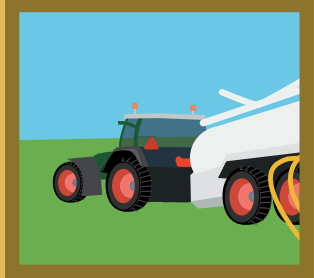
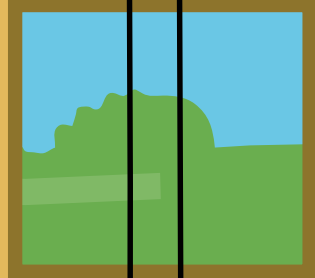
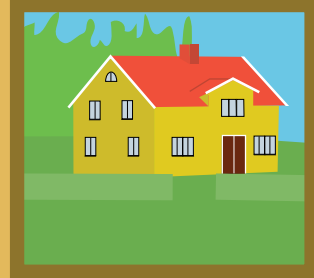
Nils Helmersson
HIR Malmöhus

Leif Göransson
Grisfoderspecialisten

greppa näringen

GÅRDSINFO:
Östergötland, mellanlera
210 ha åkermark varav 120 ha höstvet, 60 ha vårkorn och 30 ha raps
200 suggor och 1000 slaktvinsplatser

Tak över smågrishörnan
Genom att sätta ett tak över smågrishörnan och installera ett styrsystem för värmelampen halveras energiåtgången till ett värde av 10 000 kr per år.

Fler smågrisar per sugga
Om gården lyckas höja antalet producerade smågrisar med en smågris per sugga så innebär det en resultatförbättring på 86 000 kr per år.

Anpassning av foderstater
En anpassning av foderstaterna till SLUs rekommendationer innebär att foderkostnaden på gården minskar med 61 000 kr per år.

Vårspridning av flytgödsel
Spridning av flytgödseln på våren dubblar dess kväveeffekt, vilket innebär att kompletteringsgödslingen kan minskas till ett värde av 9 900 kr per år.

Egenproducerat proteinfoder
Med hänsyn tagen till kvävebehov, förfruktseffekt och foderkostnad så innebär odlingen av åkerbönor en resultatförbättring på 14 800 kr per år.

Tak över smågrishörnan sparar energi

I ett BB-stall ska temperaturen vara runt 18-20 grader med hänsyn till den digivande suggan, men i smågrishörnan behöver det till en början vara 32-33 grader med tanke på spägrisarna. De flesta löser problemet med värmelampor på 150 W som lyser värmestrålning över smågrisarna fram till avvänjning. På vår exempelgård monteras ett tak över smågrishörnan för att minska spillvärme från värmelamporna. Om du också installerar ett styrsystem för värmelampen som känner av temperaturen i BB-avdelningen, samt har

en inprogrammerad temperaturkurva för hela digivningsperioden så kan du spara ännu mer energi. Taket och styrsystemet halverar energiåtgången i exemplet, en besparing på 25 000 kWh per år. Investeringskostnaden är 116 000 kr, vilket med en ränta på 5 % och en avskrivningstid på 10 år ger en årlig kostnad på 15 000 kr. Med ett elpris på en krona per kWh innebär detta en årlig besparing på 10 000 kr på vår exempelgård.

Anpassning till rekommenderade foderstater ger bättre ekonomi

Proteinfodermedel är generellt dyrare än spannmål och därför blir foderkostnaden högre ju mer protein fodret innehåller. På vår exempelgård används samma fodersammansättning till de dräktiga och de digivande suggorna, vilket innebär att de dräktiga suggorna får ett foder med högre innehåll av protein och fosfor än gällande rekommendationer. För slaktgrisarna används en för stor "säkerhetsmarginal" av aminosyror och protein, vilket gör fodret onödigt dyrt och att läckaget av kväve ökar.

På exempelgården producerar man i nivå med PigWins medeltal för 2011, och fodrets sammansättning motsvarar ett genomsnittligt foder på Greppa Näringsens medlemsgårdar. En anpassning av fodrets sammansättning från dagens nivå till SLUs rekommendationer innebär i vårt exempel att foderkostnaden minskar med 61 000 kronor.

	Uppskattad fodersammansättning idag	Foder enligt SLUs rekommendationer
Foderkostnader, kr		
Suggor+rekrytering	685 000 kr	669 000 kr
Smågrisar	440 000 kr	440 000 kr
Slaktgrisar	1 629 000 kr	1 584 000 kr
Intäkter, kr		
Smågrisar+slaktgrisar	5 367 000 kr	5 367 000 kr
Intäkt - foderkostnader	2 613 000 kr	2 674 000 kr
Skilnad i foderkostnad	61 000 kr	

Pengar att tjäna på fler smågrisar per sugga

Det finns stora pengar att spara på att öka antalet producerade smågrisar, genom till exempel ökad överlevnad. På exempelgården producerar man 23,8 smågrisar per sugga och är vilket motsvarar medeltalet i landet. De 25 % bästa i PigWin producerar 26,3 smågrisar per sugga och år, det vill säga 2,5 smågrisar fler än på exempelgården. Genom en ökad överlevnad förbättrar vi på exempelgården resultatet med en smågris per sugga vilket här innebär en resultatförbättring på 86 000 kr per år. En summa som kan användas för att täcka kostnader för insatser i både tid och pengar för att höja antalet producerade smågrisar per sugga.

Värdet av en extra smågris/sugga	
Smågrispris	550 kr
Foderåtgång per smågris	35 kg
Pris för smågrisdoder	3,50 kr/kg
Foderkostnad per smågris	120 kr
Vinst per smågris	430 kr
Total vinst 200 smågrisar	86 000 kr

I vårt exempel har vi bortsett från ökad arbetskostnad, då ökningen av arbetstid med en extra smågris är försumbar. Vi har dessutom bedömt att mängden foder till suggan inte behöver ökas, då den producerade mjölk mängden ligger kvar på samma nivå.